

6 יולי 2015

לכבוד

גב' אורנה הוזמן בכור, מנכ"ל
יו"ר המועצה הארצית לתכנון ולבנייה
משרד הפנים

שלום רב,

הנדון: תכנית הכרייה בשדה בריר והשפעותיה על תושבי הכפרים הבדואים היושבים באזור

התייחסות עמותת במקום והאגודה לזכויות האזרח

לקראת הדיון הפנימי שיתקיים מחר, יום שלישי 7.7.2015, דיון המשך לדיון במועצה הארצית מתאריך 2.12.2014, להלן התייחסות עמותת 'במקום' והאגודה לזכויות האזרח:

הקדמה

תוכנית שדה בריר מקודמת מזה מספר שנים על ידי יזמים מטעם חברת רותם אמפרט, במטרה להקים מכרה לכריית פוספטים במרחק של כ-3 ק"מ מערד ומהיישוב הערבי-בדואי כסייפה ובשטח הכפרים הבדואים אל-פורעה, אל זערורה, אלעזיה וקאטאמתי' ובמרחק של כ-1.5 ק"מ מבית הספר של היישוב אל פורעה.

התוכנית זכתה להתנגדות רבה מצד התושבים בנגב בראש ובראשונה בשל הסיכונים הבריאותיים הצפויים להשפיע על האוכלוסיה המתגוררת באזור. על פי חוות דעת אשר הוגשה למשרד הבריאות, אופי העבודה במכרה כוללת פיצוצים ופירוק סלעים אשר מוליד חלקיקי אפר ואבק הכוללים מרכיבים בעלי קרינה מייננת ומהווים סכנה סביבתית ובריאותית לתושבים.

מעבר לכך, היתה התייחסות דלה, אם בכלל, להשפעות התכנית על האוכלוסייה הבדואית המתגוררת בשטח ובסמיכות לאתר שדה בריר. אנו מבקשים במכתבנו זה להפנות את תשומת הלב להשלכות שיש בתכנית על האוכלוסייה הבדואית המתגוררת במקום.

התעלמות מההתיישבות של הקהילה הערבית-בדואית הקיימת באזור:

בנוסף להשפעות הסביבתיות והבריאותיות המזיקות לתושבי האזור כולו, קיימת השפעה ספציפית על האוכלוסייה הערבית הבדואית המתגוררת במקום. התוכנית המוצעת כיום להקמת המכרה, מתעלמת מקיומם של מעל 10,000 אזרחים ערבים- בדואים המתגוררים בשטח המיועד להקמת מכרה הפוספט, בסמוך לו, ועל קרקעותיהם. קידומה של התכנית מדגים פעם נוספת כיצד מקודמים האינטרסים של קבוצות משקיעים על פני מתן פתרונות למצוקת הדיור החריפה של אוכלוסייה שחיה מזה שנים רבות באותו המרחב, עוד בטרם הכנתן של התכניות הסטטוטוריות.

התוכנית להקמת המכרה מתייחסת לשטח התוכנית כאל שטח ריק, ומתעלמת מקיומם של כפרים ערבים – בדואים ומהעובדה שבאותו שטח חיה מזה עשרות שנים אוכלוסייה בדואית המונה אלפי תושבים: כפר אלעיזה המונה כ- 1,000 תושבים; כפר אל זערורה המונה כ- 3,500 תושבים; כפר אל פורעה המונה כ- 4,500 תושבים והכפר קאטאמתי המונה כ- 1,200 תושבים. כאמור, אישור תכנית שדה בריר, תהיה כרוכה בפנינו אלפי אנשים מכפרם, בתיים וקרקעותיהם, על אף, שכפרים אלו משוועים להכרה ולהסדרה תכנונית מזה שנים רבות.

קידום התוכנית ממשיך את המדיניות התכנונית המפלה המתעלמת מקיומם של שלושה כפרים ערבים- בדואים באזור המדובר, שהינם כפרים היסטוריים שהיו קיימים במקום זה עוד מלפני קום מדינת ישראל, הכפר עיזה שתושביו יושבים על קרקעותיהם ההיסטוריות, נמצא כולו בתחום אתר הפוספטים, כך גם חלק מבתי הכפר קאטאמתי; הכפר אלפורעה, שהוכר באופן רשמי ע"י המדינה כבר בשנת 2006 (במסגרת תכנית מתאר מחוזית חלקית-תמ"מ/59/14/4), ולמרות זאת תכנית המתאר ליישוב מתעכבת כעשר שנים בשל המחלוקת סביב תכנית שדה בריר, תושביו סובלים מחוסר פיתוח תשתיות חמור (העדר כבישים, מים, חשמל ביוב וכ"ו) ומהעדר כל אפשרות לבנייה כחוק, וכתוצאה מכך, מהריסות בתים. גם הכפר הסמוך אל- זערורה מיועד על פי תכנית המתאר למטרופולין באר שבע כשטח שבו ניתן לתכנן יישוב עבור תושבי המקום (בייעוד הקרקע "נוף כפרי חקלאי משולב"), אך תכנית כזו, להסדרה התכנונית של הכפר, איננה מקודמת.

תכנית שדה בריר פוגעת בזכויות הקהילה לשוויון, כבוד, קורת גג ודיור המותאם לאורחות החיים והתרבות ומהצורך בשמירה על זכויותיה ומציאת פתרונות צודקים עבורה. התוכנית גם מתעלמת מכך שטרם מוצו הליכי התכנון ביחס לחלק מהישובים הבדואים שנמצאים בתחומה. מדובר בשיקול מרכזי שחובה להביאו במגוון השיקולים שיש לשקול בטרם תקדם כל תוכנית בשטח המדובר.

סיכום

לאור כל האמור לעיל, קידום תוכנית שדה בריר עלולה להיות הרת אסון לכלל תושבי האזור, לרבות לתושבי הכפרים המתגוררים בשטח התוכנית, וזאת הן מבחינה סביבתית-בריאותית והן מבחינה תכנונית, ויש לדחותה. לכל הפחות, אנו סבורים כי המועצה הארצית איננה יכולה לקבל החלטה תכנונית בתוכנית שדה בריר ללא תשתית המידע המלאה לעניין הכפרים הבדואים.

בכבוד רב,

סנא אבן ברי, עו"ד

נילי ברוך, מתכנתת ערים

האגודה לזכויות האזרח

עמותת במקום- מתכננים למען זכויות תכנון

מפות:

מפה 1- מבנים בכפרים הבדואים ותכנית מטרופולין באר שבע על רקע תצלום אוויר.

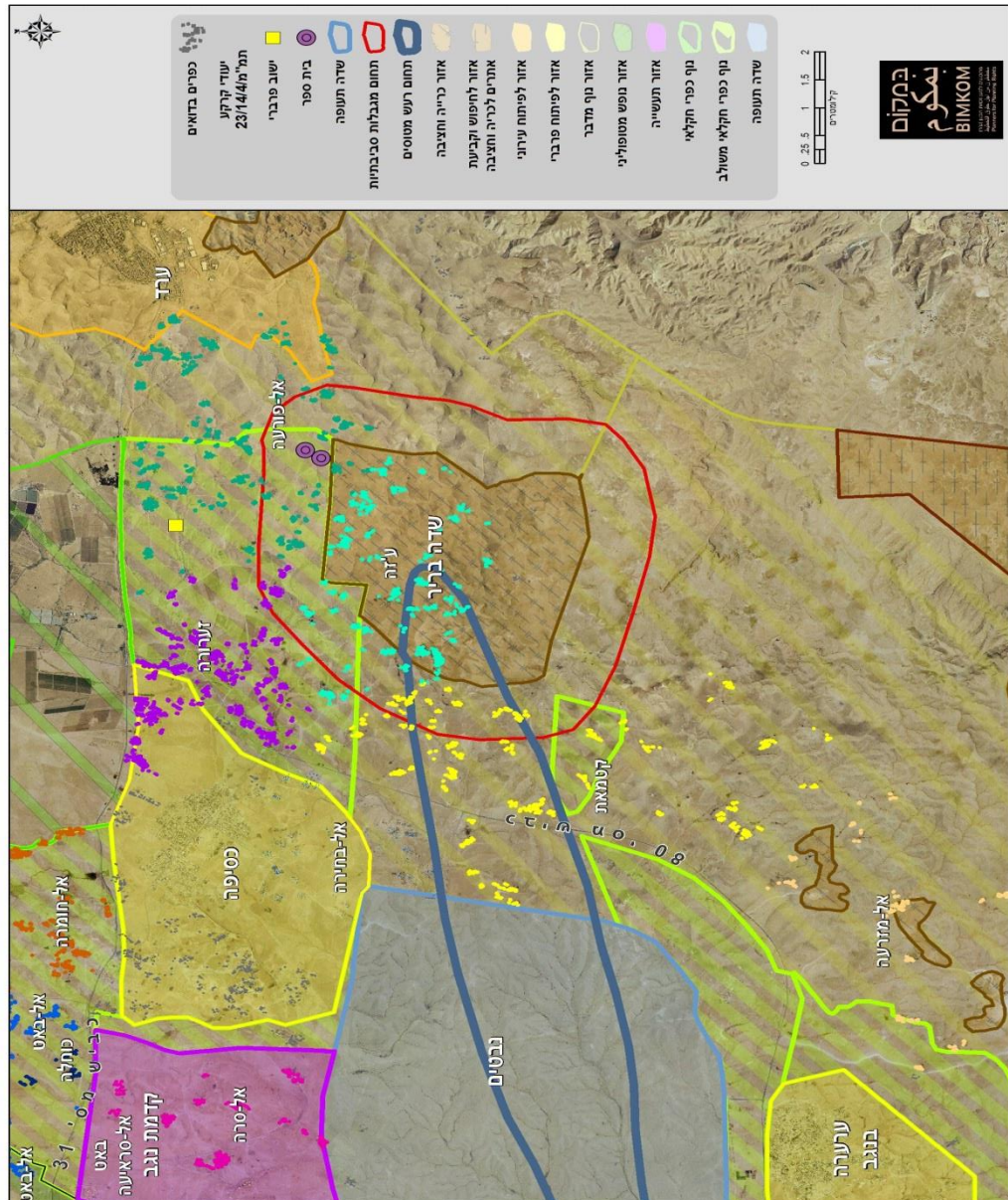
מפה 2 - גבולות האתר שדה בריר על רקע מפת תביעות הבעלות של הבדואים על קרקעותיהם.

העתקים:

גב' בינת שוורץ, מנהלת מנהל התכנון, משרד הפנים

מר טל רשף, מזכיר המועצה הארצית לתכנון ולבנייה, משרד הפנים

מפה מס' 1 - מבנים בכפרים הבדואים ותכנית מטרופולין באר שבע על רקע תצלום אוויר

מפה 2 - גבולות האתר שדה בריר על רקע מפת תביעות הבעלות של הבדואים על קרקעותיהם

